

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw C. Helder, minister voor Langdurige
Zorg en Sport
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Verzonden per email aan: MinisterLZS@minvws.nl

DATUM

29 november 2023

KENMERK

B20231129PK

BETREFT

administratieve lasten
en Wzd

BIJLAGEN

CONTACT

Peter Kruithof

TELEFOON

06-15035336

E-MAIL

pkruithof@vgn.nl

Geachte minister Helder,

Wij maken ons al geruime tijd grote zorgen om de toenemende administratieve lasten in de gehandicaptenzorg. Ondanks alle inspanningen is het tot op heden niet gelukt deze lasten te verminderen.¹ Dat verantwoording fundamenteel anders moet blijkt ook uit de RVS-adviezen "Blijk van vertrouwen" en "Is dit wel verantwoord?".² Wij hebben meermaals aangegeven dat de Wzd een speerpunt is bij het terugdringen van administratieve lasten. Wij zijn van mening dat de Wzd, in het belang van cliënten, fundamenteel anders moet worden ingericht en kunnen daarom niet instemmen met de bestuurlijke afspraken die nu voorliggen. In deze brief lichten we dit toe.

Door de hoge administratieve lasten kunnen medewerkers niet doen wat zij willen doen: bewoners en andere cliënten goede zorg en ondersteuning bieden. De lasten vloeien voort uit wantrouwen en dit is een belangrijke reden voor vertrek van medewerkers uit de zorgsector. Om dat te doorbreken is een paradigmashift nodig: werken en verantwoorden op basis van autonomie en gerechtvaardigd vertrouwen. De urgentie van de (arbeidsmarkt)knelpunten in de gehandicaptenzorg maakt dat we die verandering niet over drie jaar of over vijf jaar kunnen inzetten. We moeten daar vandaag mee starten, concreet en merkbaar voor cliënten.

Wij staan voor goede zorg voor cliënten. Hier werken we met heel veel mensen dag en nacht met hart en ziel aan. Ook vinden wij het belangrijk dat de rechtsbescherming van cliënten goed wordt geborgd. Bij onvrijwillige zorg gaat het immers om impactvolle maatregelen waarbij evaluatie en een blik vanuit meer perspectieven essentieel zijn. Wij kunnen ons vinden in de geest van de Wzd. Het is de letter van de wet die de problemen geeft.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00

E info@vgn.nl

vgn.nl

¹<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/07/06/kamerbrief-over-voortgang-ont-regel-de-zorg>.

²<https://www.raadrsvs.nl/documenten/publicaties/2019/05/14/advies-blijk-van-vertrouwen---anders-verantwoorden-voor-goede-zorg>

<https://www.raadrsvs.nl/documenten/publicaties/2023/10/10/is-dit-wel-verantwoord>

Dit is ook duidelijk gebleken uit de wetsevaluatie die concludeerde dat de wet onuitvoerbaar en niet toegankelijk is en daarom zelfs in belangrijke mate is mislukt.³

In de praktijk vraagt de Wzd van professionals en organisaties gedetailleerd omschreven administratieve en organisatorische maatregelen. Uit het tweede deel van de wetsevaluatie blijkt dat ook: *"Zowel de procedure van de zorgmachtiging Wvvgz als die van het stappenplan Wzd kunnen ook zo worden toegepast dat de rechtspositie van de patiënt/cliënt eerder wordt beperkt dan versterkt"*.⁴ Juist te veel focus op de procedures, standaardtermijnen en vastlegging, leidt af van waar het echt om gaat: bewustwording, het leren en reflecteren en zoveel mogelijk voorkómen van het toepassen van onvrijwillige zorg. Ook zien we in de praktijk dat de manier van registreren niet leidt tot goede sturingsinformatie, betere verantwoording en toezicht, waardoor het gewenste leren en reflecteren uit blijft.

We herkennen in de eerder gemaakte uitvoeringsaanpassingen en de voorliggende bestuurlijke afspraken pogingen om deze verplichtingen te verlichten. Wij hebben vorig jaar ingestemd met het advies "Van stappenplan naar maatwerk in dialoog". Destijds hebben we in een brief bij de instemming met het advies ook fundamentele punten aangegeven.⁵ Voortschrijdend inzicht na een aantal jaren werken met de wet is dat deze in de uitvoering steeds meer gaat knellen. De voorgestelde afspraken gaan daarmee niet ver genoeg en zijn onvoldoende fundamenteel van aard. Met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de uitdagingen waar de zorgorganisaties voor staan is het belangrijker dan ooit dat het verantwoorden van onvrijwillige zorg en de besluitvorming daarover plaatsvindt op basis van vertrouwen, professionele richtlijnen en kwaliteitskaders.

Wij vinden dat onvrijwillige zorg ook onderdeel is van goede zorg. Concreet vinden wij dat voor de besluitvorming over onvrijwillige zorg een wettelijke regeling conform de regeling over het zorgplan in de Wlz het meest geëigend lijkt. Er moet niet meer op detailniveau worden voorgeschreven hoe, op welk moment en door wie wordt geëvalueerd. Dit leidt in de praktijk tot een overdaad aan stappen en administratieve handelingen en leidt niet tot het noodzakelijke maatwerk. De focus moet meer liggen op wat we willen bereiken in plaats van op gedetailleerde standaardomschrijvingen van werkprocessen.

³https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z20189&did=2022D43222

⁴https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z20189&did=2022D43222

⁵ <https://www.vgn.nl/system/files/2023-01/20221227%20-%20Brief%20VGN%20aan%20minister%20Helder%20inz%20definitief%20advies%20stapplan.pdf>

In de praktijk zien we dat professionals multidisciplinair aan de hand van de specifieke situatie van de cliënt goed vorm en inhoud kunnen geven aan het beleid rondom onvrijwillige zorg. Uiteraard gebeurt dit altijd in samenspraak met de cliënt, vertegenwoordiger en indien gewenst een onafhankelijk deskundige. Hiermee kan de rechtspositie van de cliënt goed worden geborgd. Professionals kunnen hierover, ondersteund door professionele richtlijnen, ook goed verantwoording afleggen.

Wij zien een weg voor ons waarbij er minder wordt gericht op procedures, maar meer wordt geïnvesteerd in bewustwording, kennisontwikkeling, reflecteren, transparantie en eenvoud in de uitvoering aansluitend bij bestaande regelgeving. Wij hebben heel goede ervaringen bij de totstandkoming van het kwaliteitskompas gehandicaptenzorg. Hierbij is het samen met alle betrokken partijen en werkend vanuit vertrouwen, gelukt om op een andere manier vorm en inhoud te geven aan kwaliteitsverantwoording. Gesterkt door deze ervaring willen we graag met alle partijen in overleg gaan hoe we een dergelijk proces in gang kunnen zetten rondom de Wzd.

Met het fundamenteel anders vormgeven van de Wzd kunnen we in het belang van de cliënt de administratieve lasten terugdringen en de rechtsbescherming van de cliënt niet alleen op papier, maar ook daadwerkelijk in de praktijk beter borgen.

Tot slot beseffen wij dat er in de afgelopen tijd door alle betrokken partijen hard is gewerkt om tot bestuurlijke afspraken te komen. Wij waarderen deze inspanningen enorm, maar zien ons in het belang van cliënten en professionals genoodzaakt een indringend signaal af te geven om nu echt een andere koers te varen. Het is nooit een goed moment, maar als we dat nu niet doen, terwijl u nog bezig bent met voorbereiden van de wijziging van de Wzd, zijn wij bang dat een fundamentele herziening uit zal blijven.

Wij blijven graag in gesprek om hier verder vorm en inhoud aan te geven. Wij zullen richting veldpartijen het initiatief nemen voor een overleg om ons standpunt toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Boris van der Ham', with a long horizontal stroke extending to the right.

Boris van der Ham